

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Odprto pismo idrijskim državno-zborskim volilcem.

Dve leti in pol je minulo, odkar ste mi dali s tako sijajno in velikansko zmago proti odločnej volji našega najljubejšega nasprotnika g. Onderka čast, izvoljenemu biti za vašega župana v Idriji.

Kdor je mene ta čas poznal, ali pa pred dvajsetimi leti, ta vé, da sem denes še ravno isti, niti za las spremenjeni neupogljivi narodnjak, ki kot Idrijčan, kateremu so po vsem znane britke tuge, neuslišane krivice, s katerimi vas obsipljejo vaši takozvani „najboljši prijatelji“, tudi kaj družega biti ne morem.

Pri volitvah v občinski odbor je bila huda, do sedaj še ne poznana, a po vsem pravična, poštna borba naša, i vi ste isti čas z velikansko zmago nad Onderkovci jasno dokazali, da je vaša občna želja, kar bi bila pravična vlada tisti čas uže tudi sprevideti morala, da se vendar enkrat konec napravi nezasišlanemu zatiranju in preganjanju ubogih prebivalcev idrijskih.

Na svojo pismo in ustno prošnjo pri g. ministru Mansfeldu dné 1. majnika 1877, naj bi se tukajšnje razmere po kakem pravičnem, nepristranskem in zaupnem človeku preiskale in natančno pregledale, da bi bilo ubogim delavcem saj toliko zaslužka pripoznanega, da bi lahko sebe in svoje družine pošteno preživeti mogli, in da bi bili odstranjeni največji zatiralci naših delavcev — sem dobil od tedanjega g. deželnega predsednika Widmanna odgovor, kateri se pa s stvarjo kratko malo ne ujema. — Kako je kaj takega mogoče, izprevidite lahko iz tega, da je g. Lipold, kar mi je sam pripovedoval, še tisti dan, ko sem govoril z ministrom Mansfeldom, dobil z Dunaja telegrafično vest, kaj da imam jaz na Dunaji opraviti. — Pri tedanji vladi se nij bilo še torej nadejati nikake pomoči, a vendar smo bili storili velikansk pričetek s tem, da smo jim bili vzeli iz rok mestno gospodarstvo. Vsak začetek je težak, a človek vendar ne sme obupati, vzlasti ako se bori za pravico in s poštenim orožjem. Dolžnost naša bila je sedaj paziti in z vsemi močmi na to delati, da si pridobimo vedno več pravic, na katerih sedela je uže nekaj let sem môra, vam dobro znanih ljudij. In kedaj je bila zopet lepša prilika z vso energijo upreti se proti nepoštenemu agitiranju Onderkovemu, kakor dné 30. junija t. l. — Ves svet se čudi velikanskej zmagi Slovencev nad nemčurji, samo Idrija stoji najžalostneje zapisana mej vsemi drugimi kraji. Vi, dragi rojaki, ste zapustili prejšnji pot poštenega bojevanja, šli ste v tabor Onderkov, vam in celemu mestu na sramoto in nečast, podali ste se v tabor svojega največjega sovražnika,

sedaj, ko bi bilo treba najbolj vstrajno stati za dom in naše pravice, sedaj, ko se z opravičenim zaupanjem pričakuje velika prememba v vseh notranjih zadevah naše velike Avstrije!

Ali je pa Onderka vašega zaupanja tudi vreden?

Vprašajte veliko množino rudarjev, malo da ne jednoglasno se vam bode odgovorilo, da ne in nikakor ne, kajti mož, ki vedno in vedno le na to pazi, kje da bi rudarju, ki je gotovo najbolj podpore potreben, škodoval, svojim vernim kimovcem pa na noge pomagal, ta nij vaš prijatelj! Izgledov bi vam lahko lepo število navedel, a prostora mi manjka, zato obelodanim le nekatere slučaje, kateri vam bodo jasno pričali, kako da se je gospodarilo v mestnem odboru, ko je tam še Onderka zvonec nosil.

Ako pogledamo v letno poročilo šole tukajšnjega rudnika od leta 1874, stran 9, vidimo mej blagimi dobrotniki, kateri so šoli kaj darovali, tudi Onderko in župana Perliča, prvi daroval je 14 gld., drugi 4 gld. To bi bil sicer prav lep in izgleden čin, a poglejmo dalje, od kod je ta denar?

Ako je bil v mestu kakov ogled, bodi si zaradi zidanja ali kaj družega jednacega, šel je župan z Onderkom, kot mestnim odbornikom, stvar ogledat, in stranka je morala plačati, da navedem samo jedin izgled, naslednji račun:

A n T a x e.

Gemeindetaxe	1 fl.
Herrn Bau- und Maschinen-Inspektor J. Onderka	2 „
Dem Gemeindevorsteher	1 „

welche Beträge an die k. k. Werksschuldirektion überantwortet wurden.

Perlič m./p.

Kaj pravi pa postava k temu, da sta si Onderka 2 gl. in Perlič 1 gl. za-se zaračunila? § 5 postave, veljavne za vojvodstvo Kranjsko, ki zadeva občinske takse, 3. decembra 1868 veleval: „Razen taks se ne sme nikakor terjati od stranke kaka druga davščina za ljudi, ki uradujejo, naj uže bo dnina ali hodnina, ali kaj takega. Ako imajo ti ljudje kaj dobiti, se jim to plača po odločbi sklepa, ki ga je storil občinski odbor, naravnost iz občinske blagajnice (§ 25 občinske postave od 17. februarja 1866)“.

Vprašam vas, ali je to pošteno, da sta Perlič in Onderka na ta grdi, nepostavni način ubogim ljudem denar iz žepa jemala, s katerim sta se potem pred svetom bahala, da ga ubogim šolarjem darujeta?

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden? Ako vam tudi hribe in doline obeta, ko pa vi dobro veste, da tega niti storiti ne more in ne sme, ker nij nič njegovega; vi dobro veste, da on mora le dobro gospodariti črez

to, kar mu je izročena kot c. kr. uradniku, in kot poštenjaki veste, da se pregrešita oba dva, isti, ki želijo držati, kakor tudi oni, ki notri deva, kar nij njegovega.

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, če vzamete isto, kar mu je „sv. Miklavž“ ravno takrat „prinesel“, ko so za cesarsko veliko gostilno toliko slabo fabriciranega vina kupili, zaradi katerega je toliko ljudij zbolelo, kar dr. Jenko najbolj ve, kar tudi vam nij neznano in o čemer je celo ljubljansko c. kr. državno pravništvo izvedelo? —

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, če je pustil leta 1876, ko je bil še sam mestni odbornik, ali prav za prav župan, toliko sto in sto voz lepe prsti od šole odpeljati, ter v Idrijco, tik pokopališča vreči, dasiravno je dobro vedel, da se mora sosebno kar je novega pokopališča s prstjo zasuti in zvšati, vsled katerega počenjanja je mestnej občini mnogo, mnogo stroškov prouzročil? —

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, ker je obče znano, da z vsemi močmi dela na to, da bi tistih 8000 gl., katere je zapustil pokojni Anton Kavčič za bolnišnico v Idriji, ne dobilo mesto Idrija, ampak rudarska bratovščina, ker on dobro vé, da ima rudarska direkcija po § 50 pravil omenjene bratovščine pravico, ob času, ko bi rudnik kot cesarski prenehal biti, vse premoženje te bratovščine oddati kateremu koli drugemu rudniku, in tako bi ne le vse dosedanje uže itak veliko premoženje šlo Bog zna kam, ampak tudi omenjenih 8000 gl., in ubogi delavci in drugi ubožani mestjani bi ne imeli od tega čisto nič, in zadnja volja Kavčičeva bi se tudi ne izpolnila?

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, ako vedno skrbi, da mestu stroške napravlja, kajti, ko je bil načelnik cestnega odbora, hotel je z vso silo in zvijačnostjo doseči, da bi mestna županija morala cesto po Nikovi do mostu popravljati, akoravno sam dobro ve, da je direkcija sama zavezana to storiti?

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, če se za trdno ve, da je ravno on isti, ki se je naj bolj potrudil, da je izgubila Idrija g. Stegnarja, kateri je bil značajni, na vse strani, izobraženi učitelj, kakoršnega Idrija dosedaj še nij imela, in ga tudi imela ne bode? —

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, ako se ve, kakor je obče mnenje, da je tudi on na to delal, da ga nij mej rudarji več moza g. Ambroža, skozi in skozi temeljito, strokovnjaško izvežbanega rudniškega oskrbnika, ki je bil pri vsej svojej prirojenej ostrosti vendar pravičen, odkritosrčen prijatelj uboze delavca?

Ali je Onderka vašega zaupanja vreden, ako je vsled njegovih in Lipoldovih brezizmernih zvijač vaš ljubljenc g. dr. Jenko Idrijo zapustil? —

Koliko vam je Onderka sedaj obetal? In, koliko bode pa on tega spolnil? — Kaj pa more on storiti kot c. kr. uradnik ker nij nič njegovega? Ima li on menite res kaj pravice nad cesarskim blagom? — Milo je človeku pri srcu, kdor ve, kako se je nekdanj vsa Idrija imenu „bergrath“ uklanjala, in v kakem splošnem spoštovanju da so bili taki gospodje. A, pred sedanjo volitvijo pa smo videli, da so celo otroci s prstom sramotno za njim kazali in se mu porogljivo posmehovali, ko je od hiše do hiše neutrudljivo letal vas nadlegovat, kakor da bi mu bilo šlo za življenje.

Volilci! — Boljši časi se nam bližajo, vsa Avstrija se drami, ali bode samo Idrija spala v oklepih in jerobstvu Onderkovem? — Svet slovenski in vsak pravicoljubni človek se nam smeje, kako je mogoče, da gre idrijski meščan, ki je vendar le tudi za svobodo, pravico in poštenost ustvarjen, kateremu je tudi ljubi stvarnik svojo lastno voljo podaril, vedno še za Onderkom, ki nij, nij bil in ne bode naš dobitnik in prijatelj! Zatorej prevdarjajmo resno kot možje, komu zaupajmo, koga se oklenimo, dokler je čas! — Na zdravje! V Idriji dne 5. julija 1879.

Valentin Treven,
župan.

Pa še enkrat ljubljanska volitev in „c. kr. propaganda“.

Iz Ljubljane 9. julija [Izv. dop.]

Ko je tukajšnji trgovec L., znane nemškutarske rodovine, izid ljubljanske volitve zvedel, prijel se je za glavo in rekel: „der Teufel, wie ist denn das möglich, das kann ich nicht glauben.“ Da, nij verjetno, kako je to mogoče, to ne gre tem nemškutarskim možem v glavo, ne verjemó, da je 100 več nego 5, kajti v tej primeri stojimo si Slovenci in Nemci nasproti na Kranjskem.

Le s pritiskom prejšnje vlade Lasserjeve zmagovali so dozdej nemškutarji na Kranjskem, in še to težko. Ko jim je pa vlada odtegnila podporo in nijso dobili več novcev, stali so pred nami v vsej svojej slabosti, bili so, kar smo jim uže stokrat rekli, prave pravcate nule. Zato pa zdaj tudi v svojej jezi iščejo uzroka, zakaj so propali, in ker nečejo pripoznati resnice, padli so na „uradnike“ in tolčejo po njih, češ, ti so od njih odpali in in so uzrok, ka so oni propali, „ti so nas vrgli, ta c. kr. propaganda“.

Tako se tudi v včerajšnjem „Tagblattu“, v „Tagesposti“ in drugod trdi.

No, oglejmo si malo to „c. kr. propagando“ za nas, in navedimo fakta, le gola fakta, katera lahko dokažemo, prič imamo dovelj. Tako je šef necega tukajšnjega urada (jako dober Dežmanov prijatelj) — v mislih imamo tu le c. kr. urade — pripravil svoje uradnike z bedasto trditvijo, da je narodna stranka uradnikom sovražna in da le na to gre, da bi se uradnikom plače zmanjšale, in da tedaj on ne le živo priporoča Dežmana, temveč, da je njegova volja, da ga vsi volijo; da se bo pa prepričal, da se bo tudi tako zgodilo, naj vsi v njegovej navzočnosti napišejo na volilne listke Dežmana. In šefu se je vstreglo.

Neki višji in po svojih spisih obče znan uradnik prigovarjal je svojemu šefu, naj on pri svojih uradnikih na to dela, da bodo vsi Dežmana volili. A ta, poznan kot jako pravičen mož, odvrnil ga je, rekoč, „kaj jaz naj za takega človeka agitiram in svoj upliv

zlorabim, nikdar ne.“ Odpeljal se je in tako odtegnil vsacemu nadlegovanju. A kar šef nij hotel, to je storil zgoraj omenjeni višji uradnik, ob enem šefov namestnik. Šel je od pisarne do pisarne in ves svoj upliv v to rabil, da so vsi volili „tega človeka“, renegata Dežmana.

Zopet drug šef velicega urada, ki je tudi po gostilnah agitiral za renegata Dežmana, primoral je vse svoje uradnike, da so šli k volitvi in vsi volili renegata Dežmana.

Jako se je tudi repenčil znan nemškutar in uradnik deželne vlade, Dežmanov „gfretbruder“, ki ima pa, mimogrede rečeno, več slame v glavi nego možjanov. Priplazil se je kakor maček v neko pisarno in tam agitiral pri dveh uradnikih in enemu tudi rekel, da je Schneidova kandidatura le „švindl“, da bo deželni predsednik sam volil Dežmana in da so vsi uradniki deželne vlade za Dežmana. In mož je dobro opravil; bedasto je sicer govoril, mnogi črevljarski učenec bil bi mu lahko njegovo netemeljitost dokazal, a so ljudje, ki gredo tudi tacemu človeku na limanice.

Tudi v drugih uradih delalo se je za Dežmana in ves mogoč upliv porabil na to, da bi bil voljen najhujši sovražnik slovenske narodnosti. S tem so dotični uradniki baš brez ovinkov dokazali, da se malo ali nič ne brigajo za Tasfejevo izjavo, da nikakor ne bo pustil, da bi kateri uradnikov kazal animoznost zoper katerokoli narodnost. Delali so tedaj kakor se uže iz tega razvidi, vsi nemškutarski uradniki odločno za renegata Dežmana, še taki, ki bi sploh ne bili šli volit, dali so se pregovoriti in volili so protinarodno. Ako ne bi bilo take agitacije za Dežmana, gotovo bil bi za 200—300 glasov v manjšini, in nikakor némajo nemškutarji uzroka, zdaj vpiti na „c. kr. propagando“, katera edina jim je **pripomogla**, da renegat Dežman nij še bolj propal, kakor je.

Dalje moram še omeniti, kako so nekateri z volilnimi listki sleparili. Prišel je namreč k volitvi tudi znan Vestenekov romar. Ko ga v volilnej dvorani nekdo interpelira, kako je vendar to, da je šel v Loko za Vesteneka agitirat, odgovoril mu je, da to nij res, da bi on zoper narodne kandidate delal, in pokaže mu, v dokaz tega, volilni listek, in glej, imel je Schneida zapisanega. A naš narodnjak nij mu verjel, pošlje tedaj družega k njemu. A tudi temu je tako odgovoril in pokazal listek s Schneidovim imenom. Ker so pa poznali značajnost tega moža, pazili so nanj in ko ima stopiti pred volilno komisijo, utakne s hitrostjo eskamoterja Schneidov listek v levi žep, iz desnega pa izvleče listek z Dežmanovim imenom, ter ga možato odda; mislil si je, dobro sem jih „oplazil“, a bil je račun brez oštirja. Da to nij bil edini slučaj, to dobro vemo, kajti številke so najboljši dokaz, da je bilo mnogo taci, ki so imeli dvojni obraz.

A prišel bo čas, ko se bo tudi tacim ljudem potegnili krinka raz obraza, in stali bodo tu taki kakor so, in kakoršne uže zdaj dobro poznamo.

Ako „Tagblatt“ včeraj zopet navaja „wahlmanevre“ naše stranke in „vladno podporo“, naj končno povemo, da je tudi g. L., ki uraduje prav pod g. Kallinom v enem poslopji, svojim uradnikom tako-le govoril: „Glauben Sie ja nicht, dass Schneid ein regierungskandidat ist; wenn Ihnen jemand das sagt, so ist es ein purer schwindel; Deschman ist kandi-

dat der verfassungspartei, folglich auch kandidat der regierung, den wählen Sie.“ In mož je imel vspeh, njegovi podložni uradniki so Deschmana zapisali in volili.

Še več. Meščansko-narodna stranka je razposlala tudi uradnikom kratek tiskan dopis, rekši, Schneid je naš kandidat, mi vas vabimo, voliti ga. Ta poziv se je po pošti poslal. Ali oklic, ki je pozival uradnike, naj volijo Deschmana, raznašali so vladni sluge sami, ne vemo, ali z vednostjo vladnih šefov, ali brez njih vednosti, faktum je pa, in res je. Kaj torej hoče vpitje, da smo z vladno pomočjo zmagali. Kadar do tega pridemo, da bodo naši kandidati tudi vladni, ej, tačas bodo Dežmanovci v Ljubljani morali veseli biti, če od 1200 glasov dobodo jih 100, po mestih na deželi jih bodo pa na prstih jedne roke prešteli.

Reakcija?

Leta 1874, ob volitvah za kupčijsko in trgovinsko zbornico kranjsko, strmel je celi naš slovenski narod nad ves človeški razum presežajočim pritiskom, brezvestnim teptanjem vseh osebnih pravic plačevalcev davka, od strani „liberalne“ stranke.

Čudili smo se nad tako smelostjo, kakor smo uže rekli, vprašali smo se, kje je ostala ustava ali konstitucija, ki nam zagotavlja in garantuje vsem jednako pravo, jednej narodnosti kakor drugej, kje liberalizem, katerega so si tako zvali „ustavoverci“ s tolicim hrupom napisali na svoj prapor? Vprašali smo se, je-li se mora izvrševanje ustavnih osnovnih zakonov tako razumeti, kakor so nam „ustavoverci“ kazali s svojimi čini, zatirajoč vse, kar nij govorilo njih jezik, kar nij mislilo njih mislij, kar se nij iz svoje volje podleglo pod njihovo peto. Gospóda „liberalni“ ustavoverci delali so tako, kakor da bi si bodočnost bili uže popolnem zagotovili in kakor bi nas Slovence morali uničiti.

Nadaljevanje tacega „ustavovernega“ življenja vršilo se je pred dvema letoma ob volitvah v kranjski deželni zbor. Bogme, kranjski deželni zbor, doslej zmirom slovensk, prešel je v nemške ali „ustavoverske“ roke. Kako je zopet to bilo mogoče, to so dokazali naši narodni poslanci tekom minolega zasedanja kranjskega deželnega zbora.

Kdo se temu čudi, da nam je postala kranjsko-liberalna ali nemško-liberalna „ustavovernost“, taka ustavovernost, kakor so jo nam na škodo uporabljali avstrijski nemški „liberalci“, ostudna, ter smo se je izogibali. Nam je bila in je taka ustava ideal, od katere pričakujemo svobode, prava in jednako pravnosti. Take „ustave“, ki nas bi metala ob tla, ne moremo želeti, „prosili smo kruha, a dobili smo kamen.“

Narod slovenski pak je žilav; njega ne omahne vsaka sapica, trdno stoji, kakor trdno stojé njegove sive goré, trpi in čaka boljšega časa. In denes je v resnici nekoliko poplačana njegova vstrajnost, odpira se mu menda lepša bodočnost v okviru večje svobode in enakopravnosti.

A s preobratom, ki se v avstrijskej notranjej politiki pripravlja, naši „liberalci“ nikakor nijso zadovoljni, zato vpijejo: „reakcija!“ Razumemo! Saj so bili od nekdanj vajeni, odkar se je avstrijskim narodom podelila ustava, sedeti le na krmilu; navajeni so samo ukazovati. In zato je tudi njih zdanji klic: „ustava je v nevarnosti!“ jako smešen in prazen. Nij

v nevarnosti ustavnost v Avstriji; varalec je, kdor to trdi, nego odzvonilo je le, kakor upamo, hegemonstvu jedne kaste, ki se je doslej smatrala za gospodárico, a vse druge narodnosti je imela za svoje postreške in hlapce. Ne „reakcija“ ali nazadnjaštvo bode sedaj zavladalo, nego na mesto goljufivih bank, jetičnih privatnih železnic in napredka iz nemške „liberalne“ dvomljive olike, stopil bode pravi napredek, izvirajoč iz razuma in poštenosti.

Po sreči tuli vnanji listi našim ustavovercem ne verujo na vpitje „reakcija!“ — Tako piše rusko „Novoje Vremja“ o izidu avstrijskih volitev: „Konservativna stranka je pridobila moči in veljave, ker se je postavila na stališče narodnosti. Avstrijski liberalizem pak je podpiral samo gospodarstvo Nemcev. V takej državi pak, kjer nima Nemci niti polovico vsega prebivalstva, pomenja nemška hegemonija toliko kot brezobziren centralizem in oškodovanje slovanskih plemen. Konservativna stranka pa hoče doseči ravnopravnost narodnostij in v tem smislu predstavlja federativno reakcijo zoper nemško-judovski centralizem. Konservativni tok v Nemčiji in v Avstriji je s tem več moči dobil, ker se je potegnil za interese nižjega ljudstva, a liberalizem je skrbel samo za srednji stan, ki je itak dobro položen.“

Vidi se, da Rusi naš položaj dobro razumejo. Ravno tako tudi Francozi. „Soleil“ piše polemizujoč zoper zavijače v „N. Fr. Pr.“ „Ti ljudje hoté svetu vero vcepiti, da povsod reakcija glavo dviga. Tako pa zmirom govoré tisti ljudje, ki se boje za svoje gospodarstvo in za svoje predprave. „Reakcija“ je pač, ali le zoper te ljudi, ki pozabljajo, da so svobodo hoteli le za sebe ne pa za vse.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. julija.

Ta teden bodo volitve v celej Cislejtaniji končane. Potlej se bode situacija začela čistiti. Izvzemši Taaffeja odstopijo vsi ministri in Taaffe bo izbral druge, najbrž iz aristokracije. Bolji bodo uže, kakor so bili do zdaj, nemško-liberalni bourgeoisisti, protivniki Slovanov, uže sami od sebe.

Češki „Pokrok“ zagotavlja zopet enkrat, da Čehi ne pojdejo v državni zbor, če se jim prej ne dá garancij, da se njih terjatve izpolnijo, dozdaj pa da nista niti nemška stranka niti ne ministerstvo Taaffe nič storila v tem oziru. — Da bi le Čehi na škodo svojo in družih avstrijskih Slovanov zopet ugodnega časa ne popačili s kako svojo separatno češko pretiranostjo!

Vnanje države.

Ruski car je ukazal, da se ima vsa armada znižati na mirovno stanje. Ruski vojniki bodo do 26. t. m. vshodnjo Bolgarijo popolnoma zapustili.

Rumunska zbornica in rumunski senat sta v velikej zadregi. Ona dva imata narediti zakon, ki ga terja „Evropa“ od Rumunije za ceno priznanja nje neodvisnosti, namreč enakopravnost judov v Rumuniji. To se pa pravi Rumunijo judom izročiti, ker uže zdaj, ko niso politično ravnopravni, zaseli so judje to deželo, da je Rumunce strah.

Na Italijanskem ministerska kriza še dalje traje, novega ministerstva ne morejo zložiti in kralj se mnogo posvetuje z odličnimi politikarji o tej stvari.

Dopisi.

Od Ormuža na slovenskem Štajerji 8. julija. [Izviren dop.] Sedaj, ko nam je izid

vseh volitev na Slovenskem znan, štejemo si v dolžnost, dá izpregovorimo kako besedico tudi o zadnji volitvi državnega poslanca za mesta in trge v ormužkem mestecu.

V petek t. j. 4. julija zbralo se je iz Ljutomera, Središča in Ormuža precejšnje število volilcev, kateri so se takoj v stranke zbrali in katerih vsaka je skušala kolikor mogoče volilcev za se pridobiti. Pritisk strank je bil velik, zlasti od nemčurjev, če ravno so bili uže gotovi, da zmagajo. Kandidate smo imeli tri namreč: Duhatsch, Wiethaler in baron Rast, vsi trije Nemci iz Maribora. Pri predstavljanju pred volilce so mnogo govorili in obetali, pa trdosrčni narodnjaki so jim le malo zaupali in malo verovali. Prvi omenjenih kandidatov brigal se je v svojem kandidatnem govoru za preteklost, drugi je skrbel za prihodnost a tretji je v gladkejši besedi obdeloval sedanjost. Načela zadnjega so nam najbolj ugajala. Ta je v dolgem in do dobrega razumnem nemškem govoru — saj tudi ona dva nista mile slovenščine zmožna — prepuščal revnim avstrijskim Slovanom največ pravic, pravil je, da se v prihodnje v Slovani ne sme več tako ravnati, kakor do zdaj, da imajo tiste pravice uživati, katere uživajo n. pr. Nemci itd. Ostro je govoril zoper pogodbo z Ogri, in bičal dosedanje Lasserjevo vladno, da nij skupno z zmagovalno Rusijo postopala proti krščanskemu in slovanskemu sovražniku i krvoloku Turčinu, ker le na ta način bi bilo mogoče dobiti Bosno, Hercegovino in še morebiti več, brez vsega prelivanja krvi in z malimi stroški. Dalje je pravil, da, ako mu zaupanje skažejo in ga volijo, da hoče priti k svojim volilcem, njih pritožbe zaslišati in se za njihove pravice na dotičnem mestu oglasiti in neustrašljivo potegnati. Na podlagi tega razvitega programa mu je slovenski element še nekaj zaupal in želel ga voliti, več ker je bil priporočen od nekaterih narodnjakov iz Maribora, Celja itd. Menili smo, da ga bodo Slovenci iz Ljutomera, Središča in Ormuža volili — pa motili smo se. Glasovi so bili razkropljeni, vsak kandidat je glasov dobil ali dr. Duhatsch največ, kajti nemčurji so ga volili enoglasno. In ker je „fortschrittler“ Duhatsch tudi v Mariboru in na Ptujem, kjer so se Slovenci malo ali zelo nič volitve udeležili, zmagal, sta druga kandidata propala.

Nam nij ravno veliko ležeče na tem, kateri da je izvoljen, kajti od narodne strani nam nij bil nobeden postavljen ampak baron Rast od nekaterih narodnjakov le zadnjo uro nasvetovan.

Pri tej priliki smo spoznali našince in nasprotnike. Od Ormužanov in Ljutomerčanov nijmo pričakovali, da volijo enoglasno z narodnjaki, vendar smo zanesljivo zaupali v Središčane več, kakor so nam pri sedanjih volitvah dejansko pokazali. Ti vrli narodnjaki so nekaj stali kot skala vsi za enega in eden za vse, kadar jim je bilo rešiti narodnost. Nič kaj nijso porajali na kisle obraze svojih nasprotnikov, na psovke in zmerjanje, katere so n. pr. pri raznih volitvah imeli prenašati. Drugače pa so se obnašali pri tej volitvi.

Nemčurji nijso mirovali, temuč prežali so na posamezne narodne volilce in kjer koli so katerega dobili, mu pogledali volilni list, in ako njim nij bil po dlaki, mu ga vzeli in „Duhatscha“ zapisali.

Nasproti nesramnemu nemčurskemu pritisku imamo pa javiti veselejši dogodjak, katerega si naj vsi naši nasprotniki, ki živé mej

Slovenci dobro zapomnijo in v glavo zabijejo. Pri posebnej mizi je sedel mej poštenimi narodnjaki tudi premožen Središčan, C. Neniğerholz, po rodu Hanoveran, in ker je tudi barona Rasta volil, ga je glasovit ljutomerski Nemčur in trgovec z grdimi besedami napadel, namreč: „Sü, ein deutscher, und auch so thum und den baron Rast wählen!“ Pa ta mu primerno odgovori: „Ich bin ein deutscher, lebe aber unter den Slovenen; meine Kinder sind alle naturalisirte Slovenen und ich wähle auch mit den gesund denkenden Slovenen!“ Veselja mi je srce bilo polno slišati ta pošten in odkritosrčen odgovor moža, katerega zibel je tekla daleč v severu v nemškem rajhu. Dalje je vrli mož rekel, da vse kar ima, zaslužil je le od Slovencev, in da jim nikdar ne more biti nasproten. Ko ošaben ljutomerski nemčur sprevidi, da je naletel na pogumne in poštene Središčane, in ker je vedel, da je boljše z zdravimi ndi otiti, nego dalje mej slovenskimi elementi se ustavljati ali celo zabavljati, je kar popihnil skozi duri. C. Neniğerholz s pomočjo drugih je tudi uže doma, kakor se nam je povedalo, deloval za barona Rasta.

Ko bi bili Slovenci iz teh krajev složni in bi prihiteli vsi na volišče in skupno volili spravijo na dan do 117 glasov. Toliko in še več bi imeli drugi volilni kraji in potem bi se uže dalo nekaj določnega storiti. Tedaj prihodnjč na noge!

(Tudi mi smo obžalovali, da narodni možje v Mariboru, Ptuju in v tej skupini sploh nijso postavili svojega kandidata, okolo katerega bi se bili zbrali vsi narodni glasi. Če tudi ne bi bili Slovenci zmagali, kazati bi bili mogli na izdatno narodno slovensko manjšino in se na njo sklicavati, kadar se bode terjalo tudi slovenski jezik za šole itd. V tem oziru so Čehi, Nemci itd. pač bolj odločni, kot dobri in premehki naši narodni možje, ki se menda bojé socialne zamere, trudnega dela za agitacijo, boja ali kar je. Ur.)

Domače stvari.

— (Urednik „Laibacher Tagbl.“) je bil k okrajnemu glavarstvu poklican in vprašan, kateri njega politični uradnik je agitiral, kakor je v „Tagblattu“ stalo, za Schneida kot vladnega kandidata. Urednik ga nij mogel ali hotel imenovati, izgovarjajoč se, da mu je donesel notico „zanesljiv“ mož. Sicer je skrilo se uredništvo „Tagbl.“ za „redaktionsgeheimniss“. S tem pa odpade vse Dežmansko kričanje o kakej „vladni propagandi“. Naj pa nas kdo pozove na odgovor če mi trdimo, da (izvzemši Kočevarskih volitev) je na deželi volilo nemškutarske kandidate 90% samih odvisnih uradnikov, v Ljubljani pa 70% odvisnih uradnikov Dežmana. Mi bomo pri svojej besedi ostali!

— (Ljubljanski mestni zbor) ima 12. t. m. ob 5. popoldne sejo.

— (Odlikovanje.) Vladnemu svetovalcu pri c. kr. deželnej vladi v Ljubljani, vitezu Schöpplu je podeljen naslov in značaj dvornega svetovalca.

— (Konfisciran) je bil včerajšnji „Slovenec“ baje zarad članka o padlem ministru Strémajerji.

— (Z drevesa padel.) Kmet Josip Legan iz žužemberškega okraja je splezal bil 1. t. m. malo pijan na visok hrast, da bi roj čebel ogrenil, ali spesnilo se mu je, in padel je tako hudo na tla, da je prec umrl.

— (Iz Loke) se poroča, da so jednega sumnjivega udeleženca pri poboju in ropu na sodnika dr. Krausa uže dobili in zaprli. Izdal se je z nečim petakom, ki ga je izdal. Davkar je baje izpoznal ta petak, ker mu je bil rob odrezan, kot tist, katerega je dva dni prej on dal Kravsu.

— (Iz seje deželnega odbora 6. julija.) Dopis c. k. predsedstva, da je Nj. Veličanstvo cesar izrekel svoje priznanje deželnemu odboru za njegovo prizadevanje v pomoč družinam ob času mobilizacije k vojaški službi poklicanih rezervistov in v podporo bolnih in ranjenih vojakov, je bil na znanje vzet. — Sklenilo se je, poslati vsem županstvom okrožnico v poduk o izvrševanju deželne postave zaradi plemenskih bikov. — Vsled nehanja najdenišnice v Trstu 1. julija t. l. se je tržaškemu magistratu pisalo, da se revnim nezakonskim materam iz Kranjskega, katere v tržaški porodnišnici porodé, pri izstopu z otrokom vred iz porodnišnice daje po 5 do 15 gold. podpore iz deželnega zaklada. — Na podlagi poročil dotičnih županstev o davkovskih eksekutorjih se je deželni odbor obrnil na deželno vlado zaradi tega, da bi se plačevanje davkov kolikor mogoče olajšalo, in eksekucijski stroški znižali. — Načrt statuta za deklško sirotišnico na spodnjih Poljanah, kateremu je deželna vlada večinoma pritrdila, poslal se je vodstvu sirotišnice nazaj z dostavkom, naj neko malo premembo naredi in potem statute v končno pritrjenje predloži. — Na dopis c. k. deželne vlade o ustanovitvi še 2 c. k. okrajnih živinskih zdravnikov za Kranjsko, je deželni odbor sklenil, izreči zahvalo za to pridobitev, in pritrjati mnenju c. k. deželne vlade, da se odločijo Novo mesto, Kočevje in Postojna za uradne sedeže teh zdravnikov; gledé sistemizacije še enega živinskega zdravnika za Gorenjsko na deželne stroške se pa

deželnej vladi odgovori, da o tem more le deželni zbor odločiti.

— (Huda nevihta.) Dne 2. julija zvečer je bila — kakor se „Slov.“ piše — po vipavski dolini huda nevihta, tresk in grom. Okolo 9. ure je tresčilo v eno hišo v Oseku pod Čavnom, ter je takoj ubilo pridnega hišnega gospodarja Jan. Balaliča pri ognjišču, njegovo ženo je pa omotilo, pa vendar upa še ozdraviti. Zapustil je ubogi revež, ki je nedavno prišel iz Hercegovine, 5 nepreskrbljenih otrok. Zopet ena zgodba, ki nam pravi: „Bodite pripravljeni, ker ne veste ne dneva ne ure, kedaj Gospod po vas pride.“

— (Hrvatska akademička družba v Beču) „Velebit“ i „Društvo hrvatskih tehnik“ priredjaju 11. srpnja 1879 svečan komers u slavu prenosa ostanaka hrvatskoga pjesnika Petra pl. Preradovića u domovinu, na koji se vaše p. n. gospodstvo naju. ljudnije pozivlje. Prostorije: I., Gartenbaugesellschaft. Početak točno u 8 sati.

— (Prejeli smo) sledeče pisanje: Verehrliche Redaction! Ersuche unter Berufung auf § 19 des Pressgesetzes in Ihrem Blatte nachfolgende Berichtigung aufzunehmen: Die Nachricht, dass ich, wie im Nr. 156 des „Slovenski Narod“ erzählt wird, für Wiener und Grazer Bätter Berichte absende, welche ihre Spitze gegen die Verfassungspartei kehren, ist vollständig aus der Luft gegriffen. Namentlich ist es unwahr, dass der Artikel in der „Tagespost“ vom 8. Juli, in welchem die Gründe der Niederlage der liberalen Partei in Krain in einem für die letztere gehässigen Lichte dargestellt werden, aus meiner Feder stammt. Zur Steuer der Wahrheit und im Interesse der Bewahrung meines Charakters vor Missdeutungen sehe ich mich zu dieser Richtigstellung genöthigt und setze so viel collegialen Sinn voraus, dass die verehrliche

Redaction die Aufnahme dieser Richtigstellung ehestmöglich veranlassen wird. Hochachtend Dr. Hans Kraus, Redacteur des „Laibacher Tagblatt“. — Dokazati to se ve da dopisnika „Tagespostinega“ ne moremo, ali povedano nam je bilo tako, kakor smo pisali. Sicer pa glede v včerajšnjem našem listu omenjene jako dobre nemške kritike „Tagespostine“ o ustavovernih ali nemškutarskih vodjih na Kranjskem nij glavna stvar to, „kdo“ jo je pisal, nego „kaj“ je bilo pisano in kje je bilo tiskano. Gospod dr. Kravs ali kdo drug iz nemškega tabora! Pisal je dotično korespondenco gotovo „ustavoverec“ iz Ljubljane, in tiskana je bila v nemški, naši ljubljanskej nemškutarskeji stranki prijaznej „Tagesposti“. Zato bomo o tej samoizpovedi še več izpregovorili.

Dunajska borza 10. julija.			
Notni drž. dolg v bankovih . . .	66	gld.	70
Notni drž. dolg v srebru . . .	68	"	35
Zlata renta . . .	78	"	20
C. kr. cekini . . .	5	"	50
Državne marke . . .	56	"	85

Učiteljske službe.

U ovom školskem kotaru jesu izpražnjene sledeće službe:

1. učitelja III. vrste, na jednorazrednoj školi u Brezovici, sa slovenskim učnim jezikom;
2. učitelja III. vrste na jednorazrednoj školi u Tatreh, sa slovenskim učnim jezikom;
3. učitelja III. vrste na jednorazrednoj školi u Rukavcu, sa hrvatskim učnim jezikom;
4. podučitelja na trirazrednoj muškoj školi u Kastvu, sa hrvatskim učnim jezikom; i
5. učiteljice III. vrste na jednorazrednoj ženskoj školi u Jelšanah sa slovenskim učnim jezikom.

Sa ovimi službami su sdruženi dohodci utemeljeni zemaljskim zakonom za Istru od 3. novembra 1874. odnosno od 10. decembra 1878, po kojem oni, koji traže za podeljenje prositi, imaju redno dokumentirane molbenice, ako su jurne u službi, trgom predpostavljene oblasti, ako još ne služe, ravnim putem do 15. avgusta t. g. na ovo c. k. školsko vjeće odpremiti. (307—1)

C. k. kotarsko školsko vjeće Voloska, dne 7. julija 1879.

Stanovanje v najem.

V hiši št. 49 (nova) na poljanski cesti odda se ob sv. Mihelu t. l. v najem jedno stanovanje, ki ima 3 sobe, 1 kuhinjo z nepotratnim ognjiščem, 1 drevarnico, na željo tudi poraba vrta, — in v iste hiši odda se **tako** jedno stanovanje s sobo, kuhinjo, drevarnico in delavnico pripravno za vsak posel.

V hiši št. 51 (nova) na poljanski cesti odda se ob sv. Mihelu t. l. stanovanje z 2 sobama, kuhinjo, drevarnico in kletjo. Natančneje pové dvornik v bivšji fabriki za sladkor. (309—1)

Orodje raznotere baže

od zapuščine jednega mehanikarja za ključarje, mizarje, mlinarje itd. kakor:

strugarski stoli, primaž z vinto, rezivno orodje, žage, kládiva, pile itd. itd.

so cenó na prodaj. (304—2)

Natančneje vse pové ključarski mojster gosp. Lovrenc Zelenc, na sv. Petra nasipu št. 23.

Naznanilo.

Čast nama je, naznanjati slavnemu občinstvu, da — ker je nehala firma Jos. Pipan & Comp., katere odgovorna družabnika in kapitalista sva bila podpisana, — osnovala sva na prav takoj podlagi in z enakim delokrogom novo trgovsko hišo pod firmo:

Milesich & Dolenc,

in da sva prevzela tudi pohištvo, blago in terjatve zgorej omenjene firme. Razpolagava črez kapital, ki odgovarja takej trgovini, imava tudi potrebne kupčijske znanosti in izkušnje, kar vse nama daje pogum, da ponujava svojo poslužbo na tem trgu slavnemu občinstvu. Trst, dne 9. julija 1879.

Só spoštovanjem

Milesich & Dolenc.

(306—1)

V Celji,

Zaradi izseljenja!

V Celji,

Reelna razprodaja!

V kratkem času bomo morali svoja prostora izprazniti, zato bomo pričeli z dnem 15. junija t. l. za malo časa

pošteno razprodajo

svoje zaloge sukna, platna, manufakturnega in modernega blaga, in tudi

šivalne stroje vseh sistemov

po jako znižanej ceni.

Razprodalo bode se popolnem tudi posamne reči, kakor:

solnčnike, slamnike, blago za tkanje, perilo, lišpi, traké, gumbe in ovratnike.

Slavno p. n. občinstvo vabimo ujudno za nakupovanje ob tej mu ugodnej prilici.

Z vsem poštovanjem (281—9)

G. Schmidl & Comp.,

v Celji, poštne ulice št. 36,

trgovina s suknom, z običajnim, manufakturnim in modnim blagom, in zaloga šivalnih strojev.

poštne ulice 36.

Zaradi izseljenja!

poštne ulice 36.